

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: Delfland.knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 198

13 juni 2023

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk (zuid), Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

7 juni, sinds enige tijd ligt Bert Bentvelsen in het Erasmus ziekenhuis. Gisteren kreeg hij te horen dat hij niet lang meer te leven heeft. Hij heeft dan ook zijn taak als coördinator van het knotteam Westland neergelegd. De leden van dit team zijn allemaal diep geschokt. Als je een kaartje wil sturen: Bert Bentvelsen, Fuut 17, 2678 XK DE LIER.

We vragen nieuwe leden waarom ze het leuk/belangrijk vinden om lid te zijn van Natuurlijk Delfland.

Dit is het antwoord van Piet Ruigrok:

Dag allemaal, als verstokte natuurliefhebber ploeter ik al jaren op mijn tuintje om onbespoten groente en fruit op tafel te krijgen. Met ups en downs houd ik de moed erin. Buitensporten doe ik ook veel, heerlijk! Met de pensionering in zicht ben ik afgelopen jaar aangesloten bij de wilgenknotters, alwaar ik diverse soortgenoten ben tegen gekomen. Ook werd ik lid van Natuurlijk Delfland, zodat ik niet alleen de club versterk en op de hoogte blijf van wel en wee van de natuur in de regio, maar ook mijzelf kan aanmelden bij allerlei zinvolle en leuke activiteiten! Groet, Piet Ruigrok

Jaarthema 2023: Biodiversiteit

Dit jaar staat in het teken van biodiversiteit. Wij hanteren hierbij o.a. het Soort van het Seizoen Soort van het seizoen, april – juni: paardenbloemen en hun bezoekers

Kijk uit naar deze planten en de insecten.

Fotografeer deze en stuur ze op via natuurlijkdelfland@knnv.nl

Lees de informatiebrief [klik hier](#)

Jaarthema 2023: Biodiversiteit

Vanaf week 14 zijn de reuzenberenklauwbrigades op pad:

De diverse RBB's rukken weer uit,

geef je op via natuurlijkdelfland@knnv.nl

Delft: Abtswoudse Bos West,

maandagavond

Delft: Abtswoudse Bos Midden,

zaterdagmiddag

Delft: Abtswoudse Bos Oost,

overdag door de week, wisselend

Delft: TU wijk,

overdag door de week

Rijswijk: Wilhelminapark,

dinsdagavond

Pijnacker: Bieslandse Bos,
Pijnacker: Tolhek,

woensdagavond
woensdagavond

**Natuurlijk
Delfland**

**Natuurlijk Delfland
organiseert op 27 juni van
20.00 tot 21.30 uur een
instructie Waarnemingen
melden.**

Hoe werkt het? Wat kan je allemaal melden?
Er is ruimte voor max 12 deelnemers.
Opgeven is dus verplicht. Meld je aan via
medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com

Oproep: Huismussen op stadsriffen observeren

In het Delftse wijkje The Green Village in de TU-wijk is een gebouw voorzien van zeer creatieve nestplekken voor de huismus, ze worden stadsriffen genoemd, zie de foto. We hebben de vraag van de groenbeheer van de TU de vraag gekregen: worden ze gebruikt?

Wie wil deze nesten af en toe bezoeken en de resultaten opsturen?

Vraag een instructie aan via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Nóg een oproep:

We hebben een prachtige ladder gekregen. De ladder is 2.60 m. lang en dat zijn dan twee delen. Wie kan deze uit Rijswijk naar de boomgaard Hammenpoort in Delft vervoeren?

Als je de ladder wil vervoeren stuur je reactie aan educatie@delfland.knnv.nl

13 juni, 10.00 – 12.00, team water inventarisatie waterleven Hammenpoort

Het doel van het team Water is onderzoek, educatie en bescherming van zoogdieren. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben. Wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met het team worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen.

Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist. Opgeven is verplicht en vraag de locatie aan via educatie@delfland.knnv.nl

14 juni, 20.00 – 22.00 uur bestuur, verzamelen: Het Melarium.

Als je wilt komen: vraag de agenda aan via natuurlijkdelfland@knnv.nl

15 juni, 22.15 uur, Inventariseren vleermuizen: inventariseren Meervleermuis.

Het doel van het team Zoogdieren is onderzoek, educatie en bescherming van zoogdieren. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben. Wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met het team worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen.

Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist. Opgeven is verplicht en vraag de locatie aan via zoogdieren@delfland.knnv.nl

18 juni, 10:30 – 12:30 uur, kom schelpen zoeken

Verzamelen Schelpenpad / Haagweg in Monster

Langs het strand spoelen veel schelpen aan, deze excursie worden ze gezocht, goed bekeken en op naam gebracht. De rol en betekenis van schelpen zal ook worden toegelicht. Dit alles tijdens een ontspannen wandeling aan het strand.

Er zijn voor de deelnemers geen kosten aan verboden.

Deze activiteit is een onderdeel van het project het Groene Strand Zandmotor.

Neem water en zonnebrand mee

19 juni, 10.00 –12.30, Paddenstoelen Bieslandse Bos en BiesBush, Delfgauw

Vertrek maandag 19 juni, 10h00 vanaf parkeerplaats P4, Noordeindseweg in Delft. Het doel van het team Paddenstoelen is onderzoek, educatie en bescherming van paddenstoelen. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met het Team worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen.

Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist.

Contactpersoon: André Jongeling; 06-24253738; paddenstoelen@delfland.knnv.nl

25 juni, 13.00 uur, schapen scheren op Buurtboomgaard Abtsgaard

De Ouessantschape Laun en Madelief geschoren. Kom vooral kijken als je het leuk vindt. Bij regen wordt het natuurlijk verplaatst. Een nat schaap is niet te scheren 😊. Foto Ben Broer. De buurtboomgaard Abtsgaard wordt beheerd door buurtbewoners samen met Natuurlijk Delfland. De buurtboomgaard is in Delft te vinden aan de Kwartelstraat.

Tuintip

- Als je water geeft. Doe dit max. 1-2 keer per week en het liefst 's avonds.

- Zet een bakje met knikkers in je tuin en vul dit met water b.v. bijen kunnen dan drinken.

Sterrenhemel

woensdag 14 juni

04.30: De Maan staat 36' ten noordwesten van Jupiter (-1,7m), in het sterrenbeeld Ram.. Bekijk de samenstand rond 4:30 uur. Het tweetal staat dan zo'n 11° boven de oostelijke horizon, op een onderlinge afstand van 1,4°. De Maan is voor 17% verlicht.

vrijdag 16 juni

05.52: Laatste maansikkel Als het weer meewerkt is vanochtend, voor de volgende Nieuwe Maan, de laatste keer dat we de dunne maansikkel kunnen waarnemen. Het is op dit moment 2,0 dagen voor Nieuwe Maan; de Maan is voor 4,3% verlicht en krimpend. De maansikkel heeft een breedte aan de hemel van 1,3' en is met moeite aan het eind van de nacht, kort voor zonsopkomst, zichtbaar.

zaterdag 17 juni

19.27: Saturnus is stationair in ecliptische lengte. De planeet keert zijn bewegingsrichting ten opzichte van de sterren om en gaat tegen de gangbare richting in bewegen. Dit is het begin van de oppositielus van Saturnus; de planeet wordt de komende tijd alsmaar beter zichtbaar. Het hemellichaam is nu vooral in de late nacht en ochtend te zien en komt iedere dag een beetje vroeger op. Rond zijn oppositie zal Saturnus vrijwel de gehele nacht zichtbaar zijn, doordat deze rond zonsondergang opkomt en rond zonsopkomst weer ondergaat. Saturnus is met het blote oog als een heldere "ster" vrij gemakkelijk aan de hemel te vinden. Al met een verrekijker op een statief zijn de beroemde ringen van de reuzenplaneet te onderscheiden.

zondag 18 juni

06.37: Het is Nieuwe Maan. Vanaf de Aarde gezien staat de Maan in dezelfde richting als de Zon, zodat de verre kant van de Maan wordt verlicht en de donkere kant van de Maan naar de Aarde gekeerd is. Bovendien is de Nieuwe Maan alleen overdag boven de horizon. Vanwege deze twee oorzaken kunnen we de Maan op dit moment niet waarnemen.

maandag 19 juni

22.43: Eerste maansikkel Als het weer meewerkt is het vanavond, sinds de laatste Nieuwe Maan, de eerste keer dat we de dunne maansikkel kunnen waarnemen. Het is op dit moment 1,7 dagen na Nieuwe Maan; de Maan is wassend en voor 2,9% verlicht. De maansikkel heeft een breedte aan de hemel van slechts 0,9' en is aan het begin van de avond te zien, kort na zonsondergang.

22.45: De Maan staat 2,2° ten zuiden van Pollux, de helderste ster van het sterrenbeeld Tweelingen (+1,1m). De twee objecten staan in het eerste geval in het westnoordwesten, circa 9° boven de horizon, 7,1° van elkaar vandaan.

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Op zoek naar vlinders en libellen

Mooie vlinder- en libellengebieden in Nederland

Auteur(s): Anna Herlings, Kars Veling, Rik Wever

€ 21,95

Op zoek naar vlinders en libellen neemt je mee naar mooie vlinder- en libellengebieden in Nederland. Van de duinen in het westen tot de veengebieden in het oosten en van de Sint-Pietersberg in Zuid-Limburg tot het Lauwersmeer in het noorden: alle provincies komen aan bod.

Van elk gebied is een korte beschrijving opgenomen en worden de dagvlinders, nachtvlinders en libellen besproken die er voorkomen. Je ontdekt zowel de zeldzame, bedreigde en beschermde soorten, als de algemene soorten die je er tijdens een wandeling kunt tegenkomen. Een ideaal uitgangspunt voor een mooie wandeling.

Dit boek is mede mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds en De Vlinderstichting.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren **niet** worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

29/05, woelige baren: **karper** paring, Prinsenbos, Aad van Uffelen

29/05, nieuwe **oeverwaluw** wand in Prinsenbos is niet in gebruik, het is ook wel érg druk met wandelpaden en ernaast een hondenzwemplek, Prinsenbos, Aad van Uffelen

29/05, **meerkoet** als schipper?, Aad van Uffelen

06/06, **overblijvende ossentong**, buurttuin Delfgauw, Bart Hendriks

06/06, **papiervisje** op balkon, Tanthof, Delft, Lia Claus

07/06, **meidoornstippelmot** (rups), H.Merkus

07/06, **gevlekte orchidee**, Delfgauw, Bart Hendriks

07/06, bloeiende **kiwi** wordt druk bezocht door allerlei **hommels**, de hele dag een zoemconcert, Brigit Arbman

08/06, Buurtboomgaard Abtsgaard, Delft

Al enige tijd zit er een **haas** op de boomgaard Abtsgaard bij de Ouesantschaapjes met hun lammeren. Lang geleden dat er in Tanthof hazen voorkwamen. Dat is van voor de tijd van de aanleg van het Abtswoudsepark.
Foto Ben Broer.

08/06, (on-) gevlekte rietorchis (100+), 's Gravenzande, Wil Prins

08/06, **vaal kokerbeertje**, portiek Syriësingel, Delft, Aukje Gjaltema

09/06, **behangersbij** (tuinbladsnijder) sleept blaadjes naar het hol, Ria van Paassen

Ik had een maaltje zevenblad geplukt. Wil ik het gaan bereiden, blijkt er een nogal blote huisjesslak te zitten, met alleen nog wat restjes van wat eens zijn huisje moet zijn geweest... ,
Aukje Gjaltema

09/06, **dranunculus**, Ems Zuidgeest

Deze plant is een beetje raadselachtig. In de jaren 90 ooit een wortelstok meegenomen uit Kreta en ergens achter in de tuin gezet. Nooit meer gezien.

Sinds een paar jaar vlak tegen het huis komt deze Dracunculus op, steeds hoger. Nu 2.10 m hoog en een bloem wel 0.70 m groot. Als hij helemaal open gaat, stinkt hij en komen er vliegen op af. Dit jaar voor het eerst 3 bloemen, 1 grote en 2 kleinere.
Ems Zuidgeest

09/06, **doodskopzweefvlieg**, Ria van Paassen

09/06, **grote roodooijuffer**, Poldervaart, Ria van Paassen

09/06, **grote groene sabelsprinkhaan**, Den Hoorn, Willemein

09/06, **groot dikkopje** op akkerdistel, Den Hoorn, Willemein

8 juni, ca. 12 uur kruispunt Voorhofdreef – J.J.Slauerhofflaan, Delft

Een automobiliste had haar auto aan de kant gezet en fungeerde als "klaar over" voor een overstekende brandganzencrèche: 7 ouders + 26 (!) jongen staken over om in de sloot achter Ipse De Bruggen te gaan badderen!

Jos zijn pad week 23, Jos van Koppen

Op dinsdag 6 juni heb ik op mijn fietstocht naar Delfgauw en terug de 'kreeftenbrigade' weer gezien. Volle bakken. Een paar foto's bijgaand. Op de Delftsestraatweg zag ik de eerste bloeiende akkerwinde.

De vermaledijde kreeften.....

bakken vol!

akkerwinde

Maandagmiddag 5 juni ben ik naar de workshop 'Vang de Watermonsters' in Rotterdam geweest. Een groots burgerproject waarbij elke deelnemer 5 buisjes om water in te verzamelen krijgt en daarnaast een aantal gegevens moet invullen over de plantenwereld [globaal] en het dierenleven van vijf locaties. Ik heb tot medio augustus de tijd om de gegevens aan te leveren bij het NIOO in Wageningen.

Waarnemingen verder op 10 juni op het Van WeerdenPoelmanpad, mijn vaste traject.

In de bijlagen: **kleefkruid, speerdistel, Kaukasische vleugelnoot, kaasjeskruid, vroege glazenmaker, berm met biggenkruid, luzerne met akkerhommel en ingezoomd biggenkruid**

kleefkruid

speerdistel

kaukasische vleugelnoot

vroege glazenmaker

luzerne

kaasjeskruid

Via waarneming.nl heb ik verder nog: **glanshaver, rood zwenkgras, gestreepte witbol, klaproos, akkerdistel, kruldistel, kruipertje, Engels raaigras, braam, zachte ooievaarsbek, gewone vlier, reigersbek** als waarneming aangeleverd. Vorige waarnemingen heb ik nu overgeslagen. Dat was het voor deze week.

vijfvingerkruid

luzerne met akkerhommel

Margrietten rond het Melarium

TERUGBLIK: Activiteiten

29 mei, RBB Abtswoudse Bos West, Renske Ligtmans

Er is met een grote groep brigadisten superhard gewerkt op het talud van de Kruithuisweg richting A13, bij de afrit naar de Schoenmakerstraat, zie foto 1. Het was top dat ook brigadisten van Abtswoudse Bos Midden hebben meegeholpen. Met zo'n grote groep zag je de RBKs meter voor meter verdwijnen. Er stonden veel grote RBKs in knop en zelfs al in bloei, zie foto 2. Er is veel gestoken, maar we hebben ook bloemen geknipt. Op foto 3 is te zien dat RBKs zich niets aantrekken van regeltjes, dan zit er voor ons niets anders op dan ook verder te gaan. Op foto 4, o horror, is de sporthal van korfbalvereniging Fortuna te

zien, met welig tierende RBKs. Vanaf deze kant niet bereikbaar vanwege de brede sloot. Het is niet gelukt aan beide kanten van de afrit alle RBKs weg te steken op één avond. Gelukkig zijn er afgelopen week diverse kleinere acties geweest om de resterende bloemen en knoppen weg te knippen.

31 mei, inpandige nestkasten geplaatst, Vredekerk, De Lier

het team Gierzwaluwen heeft in goed overleg met het kerkbestuur van de Vredekerk in de Lier inpandige nestkasten in de toren mogen plaatsen.

5 juni, team Paddestoelen excursie Broekpolder, Aukje Gjaltema

Niet veel paddenstoelen gezien, het was al te droog. Wel veel mooi bloeiende planten en wat gallen en een hele mooi roest.

hondsratsnoepje

kroonroest op sporkenhout

watermuur

beekpunge

beemdooievaarsbek

esdoornhoutknotszwam

6 juni, 10.00 –12.00, natuurcafé Insecten, Melarium, Lia Claus

Vanmorgen was een leerzame en gezellige ontmoeting in het Melarium en in de natuur over insecten en de bijen die het heel zwaar hebben om te overleven.

Dit artikel zag Lia Claus op Facebook.

Goed om te weten

Om de bijen te helpen tijdens de zomermaanden er zijn minder bloemen en andere voedselbronnen voor de bijen. Water is ook schaars en zoveel bijen verdrinken terwijl ze proberen te drinken in de zwembaden. Rasp een appel en doe wat water in een kom. De bijen kunnen de suikers uit de vrucht halen en water drinken en niet verdrinken zoals ze kunnen staan op de stukjes fruit. Onze bijenpopulaties worden bedreigd, laten we hen alle mogelijke steun geven. Dank 🙏 voor hen 🐝

7 juni, RBBPijnacker Biesland, Ton Langeveld

Op woensdagavond 7 juni kwamen vier brigadisten van de RBBPijnacker Biesland plus een tweetal gaststekers bijeen in de Hertenkamp. In een bos aan de westzijde zijn honderden niet al te grote reuzenberenklauwen uitgestoken. De grond was daar nog niet uitgedroogd, zodat het prima steken was. Vervolgens zijn nog tientallen grotere reuzenberenklauwen op de paardenwei achter het gemaal uitgestoken. Hierbij werden duidelijke sporen van een vos met jongen gevonden. Door onze dagsteker is het talud van de A13 bij de Korftlaan, sportpark Biesland en ter hoogte van de Hanos onder handen genomen en zijn deze invasieve exoten, waarvan een aantal reeds in bloei stonden, zo diep mogelijk uitgestoken.

8 juni, wandeling Maak kennis met de Heemtuin Molenvlietpark, Ondine Kloppenburg

De wandeling was ervoor bedoeld om te laten zien hoe leuk de heemtuin al is en om enthousiastelingen te vinden die zich wilden aansluiten bij het team. We liepen langs de verschillende biotopen, waaronder bos en struweel, bloemrijk grasland, de vijver en de natuurlijke oevers. Vele planten en bloemen stonden in volle bloei, al waren hier en daar al wat droogteverschijnselen waar te nemen. Het team is nog niet uitgebreid, maar het was een leuke wandeling waarin vele verhalen de revue passeerden.

8 juni, lezing Wilde bijen, Marijke Heijne

Voor de beheerders van de boomgaarden heeft Dominic een leerzame lezing van over de wilde bijen gegeven.

Wat hebben wilde bijen nodig om zich voor te planten: nestmateriaal - voedsel - warmte - en nestplaats

Je hebt krop, buik en poot verzamelaars
70% van de wilde bijen leggen eitjes in kale grond, daarom is het belangrijk om ook open plekken in de boomgaard te creëren of een leemheuvel aan te leggen en natuurlijk een insectenhotel of dood hout

Sinus beheer (maaien in fases) is belangrijk zodat er altijd eten aanwezig blijft.

Prachtige foto's van bijen die in boomgaarden kunnen voorkomen. Een excursie volgt nog

9 juni, 10:30 –12:30 uur, Groene kar op de Zandmotor

Mensen kwamen langs en zijn voorzien van Nederlandse en ook Duitse teksten: Hou rekening met ons; over de strandbroeders.

10 juni, 12.00 –14.00 uur, het Melarium is open

Diverse mensen kwamen langs en hun vragen zijn door de imkers beantwoord.

12 juni, een jong van de slechtvalk dood

Het dier is in de buurt van een oplaadpaal bij Bouwkunde gevonden. Het is het oudste jong en de grootste. Deze is ingemiddel opgehaald om te onderzoeken.

De andere jongen zijn nog levend gezien.

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijsseweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijsseweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Tip: gebruik via een routeplanner alleen Thijsseweg 11 en niet Melariumpad 11, je komt dan op de snelweg uit.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen

Huub van 't Hart, coördinator Natuurbescherming en Natuurontwikkeling

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkDelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Indiaanse uitspraak in de BNNVARA-serie 'Amerika ondersteboven': "Witte mensen hakken een boom om, maken daar papier van, zetten op het papier dat ze tegen het kappen van bomen zijn en hangen dat op een boom."

Urban Forest Masterplan: hippe term of echt iets nieuws?

[Klik hier](#)

Door heel Europa sterven miljoenen bijen en takelt de natuur af

Teken de petitie, [klik hier](#)

Wij sturen je zonder kluitje het riet in.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIFFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.